

Toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennalta ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi

Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta 21.05.2026 § 43
52/12.01.02/2026

Valmistelu/lisätiedot

palvelualuejohtaja Janne Mäkinen, puh. 040506 9547 tai
etunimi.sukunimi@askola.fi

Perusopetuslain 29§:n mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Opetussuunnitelman perusteiden (2014, 83) mukaan siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Koulussa tapahtuvaa kiusaamista luonnehtii usein se, että kiusaaminen ei ole tasa-arvoisten ja yhtä voimakkaiden välistä nahistelua vaan kiusattu on alakynnessä ja puolustuskyvytön. Yksittäinen riita tai konflikti ei ole kiusaamista. Kiusaajalla tai kiusaajilla on enemmän valtaa. Kiusaaja on usein kiusaamisen kohdetta vanhempi, vahvempi, isompi tai ulospäin suuntautuneempi. Mll:n mukaan kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista, ilkeitä puheita – mitä tahansa sellaista, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. (www.mll.fi)

Kiusaaminen käsitteenä on epämääräinen ja vähättelevä. Kiusaamista ei ole laissa määritelty. Joskus kiusaaminen on rikos ja siitä pitää tehdä rikosilmoitus poliisille. Kiusaamiseen liittyviä rikosnimikkeitä voivat olla pahoinpitely, kunnianloukkaus, yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen tai laitton uhkaus. (<https://poliisi.fi/koulukiusaaminen-voi-olla-rikos>)

Lapsen ja nuoren kasvuun, sosiaalisiin suhteisiin ja niiden ylläpitämiseen kuuluu haasteita. Ne ovat myös taitoja, joita tulee harjoitella. Tätä tehtävää on määritelty kouluille opetussuunnitelmien kautta. Lapsen ja nuoren tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua, terveellisen ja turvallisen kasvuympäristön tukemista ja sosiaalisten taitojen kehittymisen tukemista tapahtuu lisäksi kodeissa, harrastuksissa ja muussa vapaa-ajalla. Meidän jokaisen tulee nähdä oma roolimme lapsen ja nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa. Me kaikki tarvitsemme siinä työssä tukea ja yhteistyötä.

Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa (ops perusteet 2014, 83). Kaikille kouluille yhteisen toimenpideohjelman tavoitteena on yhtenäistää kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisemisen ja siihen puuttumisen työtä ja vaikuttavuutta. Toimenpideohjelman tavoitteena on lisäksi tukea käytössä olevien toimintatapojen ja sidosryhmäyhteistyön kehittämistyötä.

Esittelijä

palvelualuejohtaja, osaaminen ja elämänlaatu Janne Mäkinen

Päätösehdotus

Osaaminen ja elämänlaatu -lautakunta päättää hyväksyä esiopetusta, perusopetusta ja lukiokoulutusta koskevan toimenpideohjelman

kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennalta ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi asiatekstissä kuvatun ja liitteen mukaisesti.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Täytäntöönpano

Rehtorit